



АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 3361 від 17.04.2020
Народні депутати України
О. Белькова та інші

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо перших кроків дерегуляції бізнесу шляхом страхування цивільної відповідальності»

Проект Закону, як вказано у п. 2 пояснювальної записки до нього, «розроблено з метою посилення гарантій відшкодування збитків постраждалим в разі порушення суб'єктами господарювання вимог чинного законодавства щодо дотримання правил техногенної та пожежної безпеки» шляхом укладення договорів добровільного страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання, інших юридичних осіб за шкоду, яка може бути заподіяна навколишньому природному середовищу, життю, здоров'ю та майну третіх осіб внаслідок надзвичайних ситуацій, пожеж та інших небезпечних подій, що може виникнути на території та/або об'єктах нерухомості цієї юридичної особи. При цьому, для забезпечення стимулювання укладення таких договорів пропонується передбачити, що, якщо суб'єкти господарювання із середнім та/або незначним ступенем ризику укладуть договір страхування своєї відповідальності перед третіми особами, які можуть постраждати від діяльності цих суб'єктів, проведення перевірок їх діяльності центральним органом виконавчої влади, який здійснює державний нагляд у сфері техногенної та пожежної безпеки, відтермінується на досить тривалий термін до 6 - 10 років. Для реалізації цієї мети пропонується внести зміни до: законів України «Про страхування», «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» та Кодексу цивільного захисту України (далі – КЦЗ України). Як зазначається у пояснювальній записці до проекту (п. 6), його прийняття «сприятиме підвищенню ефективності нагляду у сфері техногенної та пожежної безпеки, збільшенню прозорості у діяльності суб'єктів господарювання, зменшенню рівня регуляторного тиску на бізнес, підвищенню рівня гарантій щодо відшкодування збитків постраждалими від аварій та пожеж».

Головне управління, розглянувши поданий проект, не підтримує його прийняття у запропонованому вигляді з огляду на таке.

1. На наш погляд, сама ідея заміни заходів державного нагляду (контролю) щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання, зокрема, допустимого рівня небезпеки для населення, навколишнього природного середовища, добровільним страхуванням цивільної відповідальності суб'єкта господарювання за шкоду, яка може бути заподіяна третім особам або їхньому майну внаслідок небезпечної події, яка пропонується у проекті, є доволі сумнівною. Насамперед це пов'язано з тим, що державний контроль (нагляд) як певний вид діяльності відповідного державного органу спрямований на виявлення та запобігання порушень вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема, допустимого рівня небезпеки для населення, навколишнього природного середовища (ст. 1 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»). Натомість метою страхування цивільної відповідальності є відшкодування шкоди, завданої суб'єктом господарювання третім особам, в тому числі їх майну, внаслідок його дій чи бездіяльності. Отже, державний нагляд (контроль) за діяльністю суб'єкта господарювання та страхування його цивільної відповідальності за шкоду, заподіяну ним третім особам, стосуються різних правових відносин, спрямовані на досягнення різних цілей, а тому не можуть бути адекватною заміною один одному. До речі, про це свідчить і те, що за проектом загальний порядок проведення планових перевірок суб'єктів господарювання зберігається не лише щодо об'єктів підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного та санітарно-епідеміологічного характеру, щодо яких передбачено обов'язкове страхування цивільної відповідальності за шкоду, яку може бути заподіяно пожежами та аваріями на цих об'єктах, а й щодо підприємств, установ, організацій державної та комунальної форми власності у разі добровільного страхування їх цивільної відповідальності (зміни до ст. 66 КЦЗ України). У зв'язку цим пропонуємо внести до проекту відповідні зміни.

2. Абзац 1 ст. 6 Закону України «Про страхування» пропонується доповнити положенням, згідно з яким порядок затвердження та застосування типової форми договору добровільного страхування встановлюється законом. На наш погляд, більш доцільним є надання повноважень щодо встановлення такого порядку Кабінету Міністрів України. Адже згідно з ч. 2 ст. 179 Господарського кодексу України Кабінет Міністрів України, уповноважений ним або законом органи виконавчої влади можуть рекомендувати суб'єктам господарювання орієнтовні умови господарських договорів (примірні договори), а у визначених законом випадках – затверджувати типові договори.

3. У ч. 2 нової редакції ст. 49 КЦЗ України пропонуємо не виокремлювати пожежі та інші небезпечні події з випадків надзвичайних ситуацій. Адже згідно з визначенням терміну «надзвичайна ситуація» у п. 24 ч. 1 ст. 2 КЦЗ України пожежі та інші небезпечні події віднесені до надзвичайних ситуацій.

4. Сумнівною, на нашу думу, виглядає пропозиція абз. 2 ч. 3 нової редакції ст. 49 КЦЗ України щодо надання страховій компанії, яка є фінансовою установою, повноважень зі здійснення оцінки території та/або об'єкта нерухомості на відповідність вимогам техногенної та пожежної безпеки (аудит техногенної та пожежної безпеки). Адже згідно зі ст. 2 Закону України «Про страхування» предметом безпосередньої діяльності страховика може бути лише страхування, перестрахування і фінансова діяльність, пов'язана з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням. Крім того, згідно з абз. 2 ч. 2 ст. 57 КЦЗ України оцінка протипожежного стану проводиться суб'єктом господарювання, який одержав відповідну ліцензію.

5. В абз. 9 ч. 3 нової редакції ст. 49 КЦЗ України незрозуміло, що мається на увазі під поняттям «розширений період» договору страхування відповідальності, що укладається, і яке його співвідношення з поняттям *строк договору* (ст. 631 Цивільного кодексу України).

6. Проект вимагає техніко-юридичного доопрацювання. Зокрема, за правилами законодавчої техніки, якщо у законі зміни і доповнення вносяться до декількох законодавчих актів, то ці закони розміщуються у хронологічному порядку. Причому, якщо в переліку актів, до яких вносяться зміни, є кодекси, вони розташовуються на початку проекту. Крім цього, назва проекту не дозволяє чітко визначити його зміст, оскільки залишається незрозумілим, що таке «кроки дерегуляції бізнесу» і чому вони «перші», враховуючи, зокрема, прийняття 12.02.2015 Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)».

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: Е. Вальковський



СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЙВНА

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B420047F32C01

Дійсний до: 10.11.2020 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/3-2020/40268 від 30.04.2020



69433